

JOAN MASSIÀ (1890-1969)

Set cançons sobre poemes de Tomàs Garcés

1	Joc ¹	1'13
2	L'esquirol ¹	2'48
3	Rondalla ¹	2'04
4	Amor meu ²	1'39
5	Oblit ²	1'16
6	Aire de Nadal ¹	1'58
7	Volies perdre't ²	3'05
8	Intrata ³	3'10
9	Amoroso ³	3'29
10	Rigaudon ³	2'29
11	Allegro spiritoso ³	4'13
12	El gorg negre ⁴ (de "Notes d'estiu")	2'59
13	Dança catalana ¹ (de "Notes d'estiu")	1'49
14	Rondalla ⁴ (de "Notes d'estiu")	1'14
15-16	Intrata i Giga ⁴	4'51
17	Allegro ⁴	3'11
18	El pla de les papallones ⁴	7'39
19	Sonatina ⁴	3'12
20	Notes d'abril ⁴ (d'"Apunts" - 2n. quadern)	1'15
21	Libel·lula ⁴ (de "Tres preludis")	2'24
22	Preludi arcaic ⁴ (de "Tres preludis")	4'57

¹ Carme Bustamante, soprano

¹ Manuel García Morante, piano

² Josep Carreras, tenor

² David Jiménez, piano

³ Gonçal Comellas, violí

^{3,4} Maria Carbonell, piano

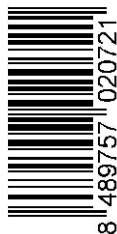
ENGLISH COMMENTARY INSIDE
COMENTARIOS EN ESPAÑOL EN EL INTERIOR
COMENTARIS EN CATALÀ A L'INTERIOR

LMG 2073

Durada
62'49

All rights reserved. Unauthorised public performance, broadcasting and copying of this record prohibited.

Enregistrament fet entre els anys
1986 i 1988 als estudis Albert
Moraleda
Portada: Joaquim Terruella (1891-
1956), "Paisatge"
Edicions impreses: La mà de guido

© 2006 La mà de guido
www.lamadeguido.com
Dip. Leg.: B-39098-2006

^{1,2,3}Primer enregistrament / First recording

JOAN MASSIÀ

Presentem amb satisfacció aquest disc que, per primera vegada, ofereix les obres per a violí i piano i les cançons per a veu i piano de Joan Massià (1890-1969). El disc inclou també obres per a piano en la versió de la recordada Maria Carbonell (1911-1988), esposa del compositor.

El mestre Massià, tot i que potser injustament poc conegut pel gran públic, té un lloc d'honor en la història de la música del nostre país. És un paradigma del que en podríem anomenar un músic integral.

Format com a violinista a Brussel·les, amb Alfred Marchot, deixeble del gran Eugène Isayé, va viure una temporada a París, on va poder participar en l'ambient musical de l'Europa de principi del segle XX i va estar en contacte amb els grans músics i amb les tendències musicals del moment.

Coneixia perfectament el món de la interpretació ja que va tenir una llarga trajectòria com a concertista i va treballar especialment la música de cambra, sobretot el repertori de violí i piano. Va alternar l'activitat de concertista amb la seva altra gran vocació: la pedagogia.

El seus esforços per crear una escola catalana de violí van reeixir ja que entre els seus deixebles hi ha un bon nombre de violinistes i pedagogs de categoria incontestable reconeguts aquí i a fora.

Però la seva activitat pedagògica no es va limitar al violí, sinó que també va tenir molta importància en la música de cambra. Molts músics actuals, no sempre violinistes, se'n consideren deixebles.

La seva tasca pedagògica es va veure complementada amb la de la seva muller, Maria Carbonell, pianista i professora de piano. Casa seva va ser un centre d'estudi i de conreu de la música.

En aquestes notes ens volem centrar sobretot en la faceta de Joan Massià com a compositor. La seva gran facilitat per compondre, improvisar i acompanyar qualsevol música des del piano només ha restat escrita en paper pautat en una mínima part. Les composicions que han quedat són: vint-i-quatre obres per a piano (dues a quatre mans), quatre obres per a violí i piano i un recull de set cançons. No és, certament, una obra abundant, però és una música d'una gran qualitat i bellesa. És una llàstima que no n'hagués escrit més.

Sorpren que essent un violinista deixés tan poques obres escrites per al que va ser el seu instrument. Potser pel fet de conèixer molta música per a aquest instrument, tenia al seu abast moltes obres per tocar com a concertista i com a recurs pedagògic. I quan, per ser tocades pels seus deixebles, va compondre per a violí i piano, ho va fer "a la manera de..."

Es tracta de quatre obres d'estils entre els clàssics i els romàntics, en les quals utilitza el violí, més per la seva capacitat melòdica i

expressiva que per les seves possibilitats merament virtuosístiques.

La versió que presentem és la de l'excel·lent violinista Gonçal Comellas, deixeble predilecte de Joan Massià, acompanyat per Maria Carbonell. És sens dubte una versió de referència ja que els intèrprets van poder treballar les obres amb el compositor i ens transmeten amb la màxima fidelitat tot el sentit que hi va voler donar.

Pel que fa a les cançons, no consta que fossin compostes amb una finalitat pedagògica ni destinades a un intèrpret concret. Són una mostra de música íntima i expressió inequívoca de sentiments del compositor. Joan Massià va saber transformar aquests set delicats poemes de Tomàs Garcés, en set belles cançons. Hi assoleix l'atmosfera de cada poema utilitzant un llenguatge musical prou atrevit des del punt de vista melòdic i harmònic. Les parts del piano, molt elaborades, no són simples acompanyaments, sinó set obres que demanen un notable virtuosisme.

També aquí presentem una versió de luxe i certament de referència. De les set cançons, quatre les canta la soprano Carme Bustamante acompanyada al piano per Manuel García Morante i les altres tres, el tenor Josep Carreras acompanyat per David Jiménez. Tots dos cantants, , com no podia ser d'altra manera, donen una versió ajustada i íntima de les cançons. Les diuen amb aquesta difícil naturalitat i poesia que només els grans intèrprets saben assolir. Per la seva banda, els dos pianistes saben ser el contrapunt just a les veus, entrant de ple en l'atmosfera de cada cançó.

Aquesta versió és com un homenatge pòstum a Maria Carbonell. Ella ja havia decidit amb Josep Carreras enregistrar les cançons, però es va morir abans de poder-ho fer. Tanmateix el projecte es va realitzar com a prova d'amistat per part dels intèrprets. És just dir-ho i agrair-ho.

El disc inclou també una bona part de les obres per a piano de Joan Massià. Sens dubte és en les obres per a piano on surt la vena més autèntica del Joan Massià compositor. La composició, que tenia per a ell un sentit d'expressió "íntim i necessari espiritualment", com havia dit el mateix compositor, va tenir el seu màxim exponent en la música per a piano.

Algunes de les obres estan dedicades a pianistes amics del músic, però el fet que la seva dona fos pianista ben segur que va ser un raó de pes per escriure'n la major part per a aquest instrument.

En un estil molt personal, és una música culta amb ressonàncies populars que no defuig una harmonia viva, que s'insereix en els corrents musicals de principi del segle XX.

Qui millor que Maria Carbonell podia tocar aquesta música, omplint-la de tots els sentiments que en són l'origen? El seu talent musical i la seva proximitat amb l'autor, fa que aquesta sigui una versió única, una vegada més una autèntica referència interpretativa.

Abans d'acabar deixeu-me dir només unes paraules sobre l'Associació Massià-Carbonell. Recordant aquestes dues figures de la música del nostre país, organitza activitats (concerts cada mes i un concurs cada any) amb el propòsit d'ajudar músics joves, oferir bona música i fer conèixer les obres de Joan Massià.

Si per a l'Associació és important difondre la bona música, ho és més treballar per ajudar joves músics, com ho van fer Joan Massià i Maria Carbonell.

L'Associació vol expressar el seu agraïment a Maria Massià (filla de Joan Massià i Maria Carbonell), Gonçal Comellas, Carme Bustamante, Manuel García Morante, Josep Carreras i David Jiménez, per haver permès, desinteressadament, editar aquest enregistrament. La música és de Joan Massià, però sense l'art i la generositat dels intèrprets aquest disc no s'hauria pogut fer.

Remarcable, el treball d'Albert Moraleda recuperant els enregistraments fets als seus estudis entre els anys 1986 i 1988 i posant-los al dia. La cura de Llorenç Balsach ha fet un producte de qualitat. L'Associació també els vol donar les gràcies.

Finalment, només ens queda desitjar que gaudiu escoltant aquesta música, que conserva la frescor i l'encant de quan va ser feta: és una música clàssica.

Jaume Argemí

President de l'Associació Massià-Carbonell
www.joanmassia.com

JOAN MASSIÀ

Presentamos con satisfacción este disco que, por primera vez, ofrece la grabación de las obras para violín i piano i las canciones para canto i piano de Joan Massià (1890-1969). El disco incluye también una muestra significativa de la obra para piano en la versión de la recordada Maria Carbonell, esposa del compositor, pianista y como él, pedagogo.

Las obras para piano que aquí se reproducen son parte de la grabación que ella realizó de las obras de Massià, aparecidas en 1986 en disco de vinilo.

El Maestro Massià, a pesar de ser injustamente poco conocido entre el gran público, merece un lugar de honor en la historia de la música de nuestro país. Es un paradigma de lo que podríamos llamar un músico integral.

Formado como violinista en Bruselas, con Alfred Marchot, discípulo del gran Eugène Isaye, vivió unos años en París y pudo vivir plenamente el ambiente musical de la Europa de principios del siglo veinte ya que tuvo contactos con los grandes músicos y con las tendencias musicales del momento.

Conocía perfectamente el mundo de la interpretación ya que tuvo una larga trayectoria como concertista habiendo trabajado especialmente la música de cámara, sobre todo el repertorio para violín y piano. Simultáneamente las salas de concierto con su otra gran vocación: la pedagogía.

Sus esfuerzos por crear una escuela catalana de violín no fueron en vano ya que entre sus discípulos hay un buen número de violinistas y pedagogos de categoría incontestable, reconocidos aquí y fuera de aquí.

Pero su importancia como pedagogo no se debe solo a su maestría en el arte del violín sino que también es notable su influencia en la formación de músicos en el estudio y la práctica de la música de cámara.

Su labor pedagógica se vió complementada por la de su esposa Maria Carbonell, que además de concertista fue profesora de piano. Eso explica el gran número de músicos actuales, de todas las especialidades, que de una u otra forma se consideran discípulos o que afirman haber aprendido música con el Maestro Massià.

Pero lo que en esta presentación queremos resaltar es la faceta de Joan Massià como compositor. La primera consideración sería

lamentar que no hubiera escrito más música. Su gran facilidad para componer, para improvisar y para armonizar cualquier música desde el piano, solo ha quedado registrada en papel pautado en una mínima parte.

Veinticuatro obras para piano (dos de ellas a cuatro manos), cuatro obras para violín y piano y una colección de siete canciones sobre poemas de Tomàs Garcés, son las composiciones que han quedado de Joan Massià.

Las obras no son abundantes pero son de una profundidad y de una belleza considerables.

Sorprende que siendo un violinista haya dejado tan pocas obras escritas para el que fue su instrumento. Tal vez por el hecho de conocer mucha música para este instrumento, tenía a su alcance muchas obras para tocar como concertista y como recurso pedagógico. Y cuando para ser tocadas por sus alumnos, compuso para violín y piano lo hizo “a la manera de ...”.

Se trata de cuatro obras de estilos entre los clásicos y los románticos, en las que el violín brilla más por su capacidad melódica y expresiva que por sus posibilidades meramente virtuosísticas.

La versión que presentamos es la del excelente violinista Gonçal Comellas, alumno predilecto de Joan Massià, acompañado al piano por Maria Carbonell, como hemos dicho esposa del compositor. Es sin duda una versión de

referencia ya que los intérpretes pudieron trabajar las obras con el compositor y así nos transmiten con la máxima fidelidad todo el sentido que les quiso dar.

En lo que se refiere a las canciones, no consta que fueran compuestas con una finalidad pedagógica ni destinadas para un intérprete concreto. Son una muestra de música íntima y expresión inequívoca de sentimientos del compositor. Joan Massià supo transformar estos siete delicados poemas de Tomàs Garcés en siete bellas canciones.

Se alcanza la atmósfera de cada poema utilizando un lenguaje musical bastante atrevido desde el punto de vista melódico y armónico. Las partes del piano, muy elaboradas, más que meros acompañamientos parecen siete obras de notable virtuosismo.

También aquí presentamos una versión de lujo y sin duda de referencia. De las siete canciones, cuatro las canta la soprano Carmen Bustamante acompañada al piano por Manuel García Morante y las otras tres el tenor Josep Carreras acompañado por David Jiménez.

Los dos cantantes, como no podía ser de otro modo, dan una versión ajustada e íntima de las canciones. Las dan con aquella difícil naturalidad y poesía que solo los grandes intérpretes aciertan a alcanzar.

Por su parte, los dos pianistas saben ser el contrapunto justo a las voces entrando de lleno en la atmósfera de cada canción.

Esta versión es como un homenaje póstumo a Maria Carbonell. Ella ya había decidido con Josep Carreras gravar las canciones pero murió antes de poder hacerlo. El proyecto se llevó a cabo como prueba de amistad por parte de los intérpretes. Justo es decirlo y agradecerlo.

Finalmente presentamos casi la mitad de las obras para piano de Joan Massià.

Es sin duda en las obras para piano en las que sale la vena más auténtica del Joan Massià compositor. La composición, que tenía para él un sentido de expresión “íntimo y necesario espiritualmente”, como había dicho el propio compositor, tuvo su máximo exponente en la música para piano.

Muchas de las obras están dedicadas a músicos de su tiempo pero, el hecho de ser su esposa pianista seguro que fue una razón de peso para escribir para el piano más que para otros instrumentos.

Con un estilo muy personal, es una música culta con resonancias populares no exenta de una armonía viva, que se inserta en las corrientes musicales de principios del siglo veinte.

¿Quién mejor que la viuda de Joan Massià, podía tocar esta música, llenándola de todos los sentimientos que la originaron? El talento de Maria Carbonell y su proximidad al autor, hacen que esta sea una versión única, una vez más una auténtica referencia interpretativa.

Antes de terminar déjenme decir cuatro palabras sobre la Associació Massià – Carbonell. Conserva la memoria de estas dos personalidades de la música de nuestro país, trabaja para promocionar músicos jóvenes y para difundir la música de Joan Massià.

Y queremos añadir que si para la Associació es importante difundir la música lo es aún más actuar con respeto, con generosidad y con vocación de ayudar a las personas, como lo hicieron Joan Massià y Maria Carbonell.

Desde la Associació agradecemos a Maria Massià, Gonçal Comellas, Carmen Bustamante, Manuel García Morante, Josep Carreras y David Jiménez el haber puesto desinteresadamente a nuestra disposición esta grabación. Sin ellos ese disco no se habría podido hacer.

Finalmente, tan solo desear que disfruten escuchando esta música que, a pesar del tiempo transcurrido desde su composición, conserva toda su frescor y su encanto: es una música clásica.

Jaume Argemí

Presidente de la Associació Massià - Carbonell

JOAN MASSIÀ

We are pleased to present this CD that, for the first time, offers the works for violin and piano, as well as the songs for voice and piano, by Joan Massià (1890-1969). This CD also includes some works for piano in the version of the remembered Maria Carbonell (1911-1988), the composer's wife.

Despite the fact of being rather unjustly unknown to the general public, Maestro Massià occupies a place of honour in the history of music in our country. It is a paradigm of what we could call a complete musician.

Trained as a violinist in Brussels with Alfred Marchot, a pupil of the great Eugène Isaye, he lived for some time in Paris where he was able to participate in the European musical scene of the early twentieth century and be in contact with the great musicians and musical trends of the time.

He knew perfectly the world of performance, for he enjoyed a long career as concert performer and worked especially in chamber music, mainly in the violin and piano repertoire. He combined his activity as a concert performer with his other great vocation: pedagogy. His efforts to create a Catalan school of violin were successful since among his pupils we find a large number of violinists and professors of an undeniable category recognised in our country and abroad. But his pedagogic activity was not limited to the violin; it was also very important in chamber music. Today, many musicians who are not violinists consider themselves his pupils. His pedagogic work was complemented with that of his wife Maria Carbonell, pianist and piano professor. Their home was a centre for the study and cultivation of music.

In these notes we wish to focus mainly on Joan Massià as a composer. His great facility to compose, improvise and accompany any music on the piano has only been written on staff for a very small part. The compositions

that have been kept are twenty-four works for piano (two of them for four hands), four works for violin and piano and a collection of seven songs. Indeed, it is not a very large number of pieces of work, but it is high-quality music and very beautiful. Unfortunately, he did not write more.

It is surprising that, being a violinist, he only wrote such a small number of works for this instrument. Perhaps, since he knew so much music for this instrument, he already had so many works to play as a concert performer and as a professor available. When he composed some works to be played by his pupils for violin and piano, he did it "in the style of..."

We are referring to four works in styles between classical and romantic, in which he uses the violin more due to its melodic and expressive capacity than to its merely virtuosic possibilities. The version we present in this CD is that of the excellent violinist Gonçal Comellas, favourite pupil of Joan Massià, accompanied by Maria Carbonell. It is no doubt a definitive version because the performers were able to work on these pieces with the composer and convey to us the whole meaning he wanted to give to them with the greatest accuracy.

With respect to the songs, it is not clear whether they were written with a pedagogic aim or for a specific performer. They are a sample of intimate music, the unequivocal expression of the composer's feelings. Joan

Massià was able to transform these seven exquisite poems by Tomàs Garcés into seven beautiful songs. The atmosphere of each poem is attained by using a musical language that is quite daring from the melodic and harmonic point of view. The parts of the piano, very elaborated, are not simple accompaniments but works that require remarkable virtuosity. We also present here an outstanding and certainly a definitive version of them. From the seven songs, four are sung by the soprano Carmen Bustamante accompanied on the piano by Manuel García Morante, and the other three by the tenor Josep Carreras accompanied by David Jiménez. As it could not be otherwise, both singers offer an accurate and intimate version of these songs. They recite them with the difficult naturalness and poetry that only great performers are able to express. In addition, the two pianists are the appropriate counterpoint to the voices, fully attaining the atmosphere of each song.

This version is like a posthumous homage to Maria Carbonell. She had already decided with Josep Carreras to record the songs, but she died before being able to do it. Nevertheless, the project was carried out as proof of the performers' friendship. It is fair to say it and be grateful for it.

This CD includes also a large number of Joan Massià's works for piano. Certainly, in the works for piano we may observe the most genuine talent of Joan Massià as a composer. Composition, which had for him a meaning of "intimate and spiritually necessary" expression, as the composer himself said, found its greatest exponent in the music for piano.

Some of his works are dedicated to pianists who were his friends, but the fact that his wife was a pianist was certainly an important reason for him to write most of his works for this instrument. In a very personal style, it is a cultivated music with popular resonances that expresses a lively harmony that inserts itself into the musical trends

of the early twentieth century. Who could play this music better than Maria Carbonell, filling it with all the feelings in which it is rooted? Her musical talent and her closeness to the author make this version to be a unique one; once more, a true interpretative reference.

Before finishing, let me say a few words on the Massià–Carbonell Association. By recalling these two figures of our country, it organises activities (concerts every month and a contest each year) with the aim of helping young musicians, offering good music and making people know the works by Joan Massià. For the Association it is important to disseminate good music, but it is even more so to work to help young musicians, as Joan Massià and Maria Carbonell did.

The Association wants to thank Maria Massià (the daughter of Joan Massià and Maria Carbonell), Gonçal Comellas, Carmen Bustamante, Manuel García Morante, Josep Carreras and David Jiménez, for generously allowing us to edit this recording. The music is Joan Massià's, but without the skill and the generosity of the performers this CD would never have been released.

The work done by Albert Moraleda is remarkable, recuperating the recordings carried out in his studio between 1986 and 1988 and updating them. The accurate work done by Llorenç Balsach has produced a high-quality CD. We also want to express our gratitude to them.

Finally, we hope you enjoy listening to this music that keeps the freshness and the charm of the time when it was written: this is classical music.

Jaume Argemí

President of the Massià–Carbonell Association
www.joanmassia.com

English translation: Beatrice Krayenbühl

Poemes de Tomàs Garcés**JOC**

Trepitgen, de puntetes,
l'arena del jardí.
En l'aire del capvespre
la pluja es deixondí.

Al llimoner la branca
s'inclina al grat del vent.
Quan s'ha gronxat la branca
és que ha fugit l'ocell.

¿Aquell ocell que passa
color de cendra i or?
No és un ocell que passa,
és l'ombra d'un record.

L'ESQUIROL

Filagarses de boirina
banderoles del matí.
Regalims de pluja fina
i verdor lluent de pi.

Pel camí de la boscúria
s'endinsava l'esquirol.
Esquirol, sol i pluja,
esquirol, pluja i sol.

Ja s'obrí la clariana,
un sol tebi es deixondí.
De les terres de la plana
puja l'arc de Sant Martí.

Verd de blat greu ametista,
groc de lliri camperol.
Esquirol, sol i pluja,
esquirol, pluja i sol.

Endebades cercaria
en el feix de l'arc diví
la guspira que encenia
l'esquirol aquest matí.
Foc roent, escorça nua,
el meu cor el vol i dol.
Esquirol, sol i pluja,
esquirol, pluja i sol.

RONDALLA

Cinc cargolets pel senderó,
cap al país dels pobres.
La casa a coll és ben feixuc,
tot just els deixa moure's.

En arribar hi veuen l'erm
i el regueró sense aigua
la pal·lidesa dels infants,
els corbs a la teulada.

Els cargolets, pobres com són,
què donaran als pobres?
Només dibuixen un riell
d'argent a cada porta.

AMOR MEU

Amor meu, la pluja cau;
amor meu l'aigua destria.
En voldria fê un palau
per si ve la melangia.

Amor meu, la vida fuig;
amor meu la vida passa.
Li voldríem dar soplug,
però no s'atura massa.

Amor meu una clotada
pot obrir-se dins la nit.
Somriguem altra vegada
i mirem-nos fit a fit.

OBLIT

Amb l'aire respiro,
batego amb la font.
Que lluny se m'enduien
els cants de l'ocell!

De l'herba dallada
groguegen els prats.

El núvol navega
com un pensament.

El fil de l'aranya
brilla ja a bocins.
Amb l'arbre respiro
i obliido els camins.

AIRE DE NADAL

Els pastorets s'aturen
en un camí fondal.
Per l'aire s'entrelliguen
campanes i timbals.

El cel és ple de signes.
Ah, qui els sabés llegir!
Els àngels escrivien
amb fum esborradís.

De vagues meravelles
El cor s'amoroseix
Una ferida oberta
És un somriure obert

Pugem per la collada,
que els pastorets hi van.
En l'aire s'entrelliguen
campanes i timbals.

VOLIES PERDRE'T

Volies perdre't en el bosc
- el bosc no té frontera -
¿No saps que jo t'hauria vist
per molt que t'allunyessis?

El teu batec i el teu sospir
en la verdor marina
de la fageda, breu ocell,
haurien dit on eres.

I pel camí més perdedor,
sota les branques fosques,
hi hauria el testimoni blanc
d'alguna pedra marbre.

Voldries perdre't en el bosc,
fageda sense ribes,
i t'ha cridat com un palmell
la clariana nua.

Hi arribaràs en fer-se fosc
sota els estels impàvids.
Vora un caliu esmorteït
et sentiràs perduda.

Tindràs els ulls esbatanats,
cansats del verd naufragi.
T'abraçaré contra el meu pit
i et tornaré a la vida.

